

Palverännaku tee õpetab kogemuse kaudu

See, et ühelt koolituselt võib tagasi tulla villi käidud jalgadega, pole ehk päris igapäevane. Camino de Santiago juhtimiskoolitus aitab tunnetada keerulisi olukordi uues keskkonnas, oma nahal kogitud valu ja vaeva kaudu.

Autor **Katri Soe**
Fotod **erakogu**

Camino de Santiago ehk Santiago tee Põhja-Hispaanias on umbes 800 kilomeetrit pikk. Miljonid palverändurid mitmesaja aasta jooksul on seda konarlikku teed pidi käinud, sihiks Atlandi ookeani ääres asuv Santiago de Compostela. Eesmärk pole aga mitte jõuda punktist A punkti B või nautida kaunist mägimaastikku. Põhjus, miks Santiago teele minnakse, on sügavamalt laadi. Kes on lugenud Paulo Coelho raamatut "Palverännak", teab, mis paigast on jutt ja mis laadi kogemuse iidselt teelt võib saada. Teel olles jõutakse mingi teadmiseni, vastavalt sellele, mida kellelgi parajasti vaja on – olgu see siis suhe iseendaga, ümbritseva maailmaga, jumalaga, lähemate või kaugemate eesmärkidega.

Nii mõnedki eestlased on Santiago teed käinud, kes üksi, kes mitmekesi, neil on kõigil oma kogemus. Aprilli lõpus viis koolitaja Aira

Tammemäe teele kõndima 12 juhti erinevatest Eesti ettevõtetest. Tegemist oli omamoodi eksperimendiga, edasiarendusega nii-öelda lihtsast kõndimisest. Lisaks väimsese kogemusele, mida Santiago teel kõndimine pakub, tuli juurde juhtimisdimensioon. Teel oldi kokku kaheksa päeva, selle ajaga käidi läbi 180 kilomeetrit.

Osalejatele anti võimalus aeg maha võtta, järele mõelda iseenda, enda kui juhi, oma organisatsiooni ja selles valitsevate suhete üle. Konkreetseid juhtimismudeleid koolitusel ei käsitletud. Küll aga olid fookuses tunded – nii need, mis seotud iseendaga, kui ka need, mis kaasrändajail hinges. Tänu tavapärasest erinevas keskkonnas viibimisele sai kõrvale heita vormi ja keskenduda põhilisele, sisule – neile protsessidele, mis organisatsioonis igapäevaselt toimuvad. Suhetele, tunnete, mida inimesed teatud olukordades kogevad. Raskuste ➤

silmaring

Palverändur, nagu juhtki, on tihti ükski. Siiri Vaaderpass teel, seitse kilo kaaluv seljakott seljas. Keskmiselt 30 kilomeetrit päevas, tõusude ja langustega, nii kaheksa päeva järjest. Santiago tee on paras katsumus nii ihule kui ka vaimule.

► le, kuidas neist üle saada, mis toimub eesmärgi poole liikudes ja siis, kui siht on saavutatud. Oma nahal kogeda, mis saab näiteks siis, kui organisatsiooni tuleb juurde uusi inimesi, kuidas grupi eri liikmed erinevates olukordades reageerivad.

Kohtusin kolme koolituse läbinud ränduriga ja esitasin kõigile sama küsimuse – kuidas on kõndimine ja koolitus seotud igapäevatööga?

Etteruttavalt võin öelda, et kõik kolm olid pisut rohkem kui nädal aega pärast koolituse lõppu kohtumisel kuidagi eriliselt rahulikud, rõõmsameelsed ja tähelepanelikud. Kõik nad kinnitasid kui ühest suust, et said kogemuse, mida ei anna võrrelda mis tahes teise varem läbitud koolitusega. Suurim vahe olla siin see, et kui mõnel seminaril räägib keegi mingitest abstraktsetest tõe-dest, siis palverännakul sa käid ja leiad need tõesed ise. Ning nüüd ei ole need enam midagi abstraktset, vaid vägagi reaalsed, sa tunnend, et need toimivad. ►

Siiri Vaaderpass, Mistra-Autexi projektijuht

Enesekindlus: ma sain hakkama. Lisaks tuli teadmine, et asjad ongi nii, nagu olen mõelnud ja et ka teised mõtlevad nii. Ei saa olla kinni ühiskondlikes mallides – tuleb katsetada, leida uusi väljundeid, lahendusi. Tunnetada oma keha, kuulata sisemist häält ja tegutseda vastavalt sellele. Kui tahad – kallista. Kui tahad kellelegi halvasti öelda – mõtle järele, kas ikka tõesti tahad ja kas ennast pärast seda ka veel hästi tunned – ja siis enam ei taha halvasti öelda. Kui tegutsed tunnete järgi, tekib sisemine rahulolu, tasakaal. Keha energia pääseb liikuma, sa teed õigeid otsuseid ja õigeid valikuid. Mitte selliseid ja nii, nagu tavaliselt tehakse.

Minu jaoks oligi oluline oma tunnete ülesleidmine ja juhtimine. Ära tabada, mida teised mingis situatsioonis tunnevad, näiteks siis, kui organisatsioonis on keerulised olukorrad. Kogesin, kuidas enesekontrolli raken-

damisega saab suunata teiste inimeste käitumist. Oma tunnete juhtimisega on võimalik tekitada meeldiv õhkkond – mis on ju ühe organisatsiooni hea toimimise eeldus. Kuidas on võimalik lahendada kriisiolukordi nii, et kõik jääksid rahule? Kui kõndimise tempo on kõigil erinev – kuidas siis ikkagi koos liikuda? Kui keegi liitus poole päeva pealt grupiga oma tempo ja mõtetega, siis oli huvitav jälgida, kuidas kõik muutub, kuidas asi laheneb. Valusalt kogesime omal nahal, mida tähendab see, kui päeva lõpul selgub, et vaja on käia veel kaheksa kilomeetrit, millest keegi midagi ei teadnud. Milliseid emotsioone, pettumust ja viha see tekitas! Kui lõpuks kohale jõudsi- me, ei olnud kellelgi saavutatust mingit rõõmu. Siit väga selge teadmine igapäevaeluks – parem on alati kohe teada, kui hull on olukord tegelikult. Samuti arusaamine, kui oluline on keerulised olukorrad läbi rääkida.

Aira Tammemäe, AT Treeningud, koolituse organisator ja läbiviija

Kogemine toimub teel. Tee hakkab õpetama. Situatsioonis hakkavad tekkima seosed. Mäke üles minna on kergem. Siht on silme ees, tempo on ergas, füüsiline väsimus pole ka kohale jõudnud. Aga kui oled tipus ja pead hakkama laskuma, pole enam mõnusat tipuvalutamise tunnet. Väsimus, tüdimus, raske seljakott, kõik kohad hakkavad valutama. Sellise kogemise kaudu tekib selge seos – firma aren-

gus on samad etapid. Kui on siht silme ees, läheb organisatsioon rõõmu- ga. Aga kui pole vallutust väärivat eesmärki, hakkavad valupunktid äkki haiget tegema. Terve koolitus pakub kümneid analoogseid teadmisi.

Alar Tõru, ASi Saare Finants juhataja

Inimene käitub juhina nii, nagu ta ennast ise tunnetab. Sain otsese juhtimiskogemuse ühel teekonna päeval tehtud harjutuses. Kuidas juhtida inimest, kes absoluutselt ei usalda ei mind ega situatsiooni? Kahe tunni jooksul nägin, kuidas usaldus tekib ja kui kerge on see kaduma. Kogesin ennast juhina, proovisin ja katsetasin erinevaid võtteid, nii nagu ma seda tavaeluski teen. Näiteks tekkis ühel hetkel siiras soov talle jõudu pakkuda. Viisin ta tamme juurde – usun, et puudelt saab energiat. Ta oli väga tänulik, et ma seda tegin. Kogesin, et minu juhtida on inimene, kes vajab mu abi ja juhtimist. See oli väga intensiivne kogemus.

Usaldus ja enese leidmine. Tavaliselt võtab mul selle tekkimine aega, avanen ainult sõprade ringis. Olin väga üllatunud – oho, mis mi-

nuga nüüd lahti on? Minu tegelik mina hakkas äkki välja tulema. Olen eluaeg töötanud finantsalal. Olen kogu aeg tundnud, et see on vae, et see pole minu jaoks, aga see on ainus asi, mida ma oskan. Seal sain teada, mida tegelikult teha tahan. Arvasin varem, et võib teha ükskõik mida, peasi, et inimesed oleksid õiged. Nüüd sain aru, et mu tegevusel peab olema mingi sotsiaalne väljund. Vastasel juhul ei oma see mingit tähtsust.

Konverentsidel võib käia sada aastat ja ikka ei saa nii palju mõtteid, kui ise käies. Teadmiseni võib aga jõuda ka teisiti. Käid ja mõtled – avastad, et need on su enda omad, mitte ei tule telerist, pole ei ülemuse ega omaniku omad. Santiago teed ei ole vaja tegelikult käia. Aga et seda teada saada, tuleb seal käia.

Kohanimi ja kõrgus on pildilt näha. Taustal kuulus, kui mitte kõige kuulsam ja pildistatum palveränduri kuju sel teel.

Alar Tõru Samose nunnakloostri ees, kus palverändurid neile mõeldud varjupaigas öömaja leidsid.

Lisainfo toodete ja edasimüüjate kohta:
Gustavsberg Eesti OÜ · F. R. Faehlmanni 6 · 10125 Tallinn
Tel. 646 0312 · Faks 646 0313 · e-post: info@gustavsberg.ee

www.villeroy-boch.com

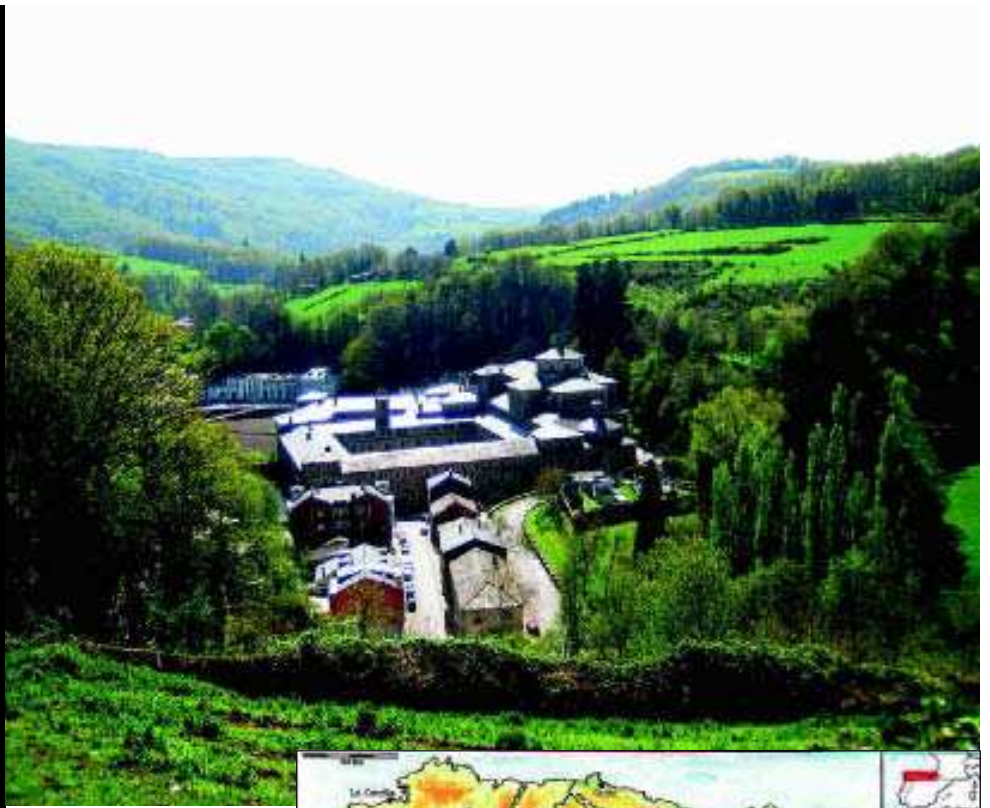
My House of Villeroy & Boch

Villeroy & Boch
1748

► *Santiago tee on võimu tee, millel on oma müstiline aura. Aira ja Alar räägivad lõpetuseks mõlemad loo kohtumisest, mis neid pikalt järele mõtlema pani.*

Aira Tammemäe: Kohtasin koolitust ette valmistades Santiago teel ühte huvitavat meest. Tal oli kaasas koer ja ta nägi välja nii, nagu ta elakski sellel teel. Välimus oli tal selline, nagu me Eestis oleme harjunud nägema asotsiaale. Kilekotid nutsakusse keeratud, rulli keeratud mitte eriti puhta välimusega riided, mida ta tõenäoliselt magamiseks kasutas. Aga ta oli kuidagi eriliselt rõõmus. Kui grupiga uuesti läksime, oli ta jõudnud teel liikuda umbes sada kilomeetrit edasi. Nägin teda õhtul ühe hotelli baaris. Mind hämmastas, millise tohutu aupaklikkusega teenindajad temasse suhtusid. See, kuidas hotelli personal teda kohtles, kuidas nad talle konjakit pakkusid, suupisteid tõid, koerale süüa andsid. Selle suhte kaudu oli täiesti selge, et see mees on midagi hoopis enam, kui me välimuse järgi oskaksime arvata. See on hea näide, mida tähendab elu mitmekülgseuse mõistmine. Sa näed enda kõrval käimas inimest, kes elab hoopis teistsugust elu. Mingil põhjusel oli tema tähtsus inimestele, inimkonnale ääretult oluline ja suur. Siit tuleb kohe üks mõõde juurde – mis see on, mis teeb ta inimesena nii oluliseks, et teised suhtuvad temasse sellise aupaklikkusega, sooviga tema teenrid olla. Ta oli tõeline palverändur.

Alar Tõru: Kes meist maailma rohkem muudab – kas mina või see vanamees? Tekkis automaatselt tahtmine olla nagu tema. Räpased kottis püksid, kasimata olek, päikesest parkunud nägu. Seista niimoodi hotelli fuajees, konjakiklaas käes, ilus koer kõrval. See oli tase. Tõenäoliselt oli ta kõva kunstnik, või kes teab kes. Kohtusin temaga ka järgmisel päeval. Kahjuks ei teinud ma temast kummalgi korral pilti. **D**

Ligi 800 km pikkune Santiago tee kulgeb Prantsusmaa piirilt pea Atlandi ookeanini välja.

Mall Bakler, ASi Tobaccoland Eesti juhatuse esimees, tegevjuht

Me tormame läbi elu, kogu aeg on kiire, peame midagi saavutama – aga iga hetk on tähtis. Nägin, kuidas lilled õitsesid, maas oli hommikune kaste, päike tõusis, linnud laulsid. Mõistsin, et tuleb tähelepanu pöörata pisiasjadele. Hetk on oluline, mitte see, mis oli eile või mis tuleb homme. Eesmärkide poole liikudes tuleb nauutada kogu protsessi, teha see endale meeldivaks. Muidu põleb inimene läbi. Kui ta teeb midagi poolvägisi, aina tormates eesmärgi poole, siis ühel hetkel ta enam ei jaksa.

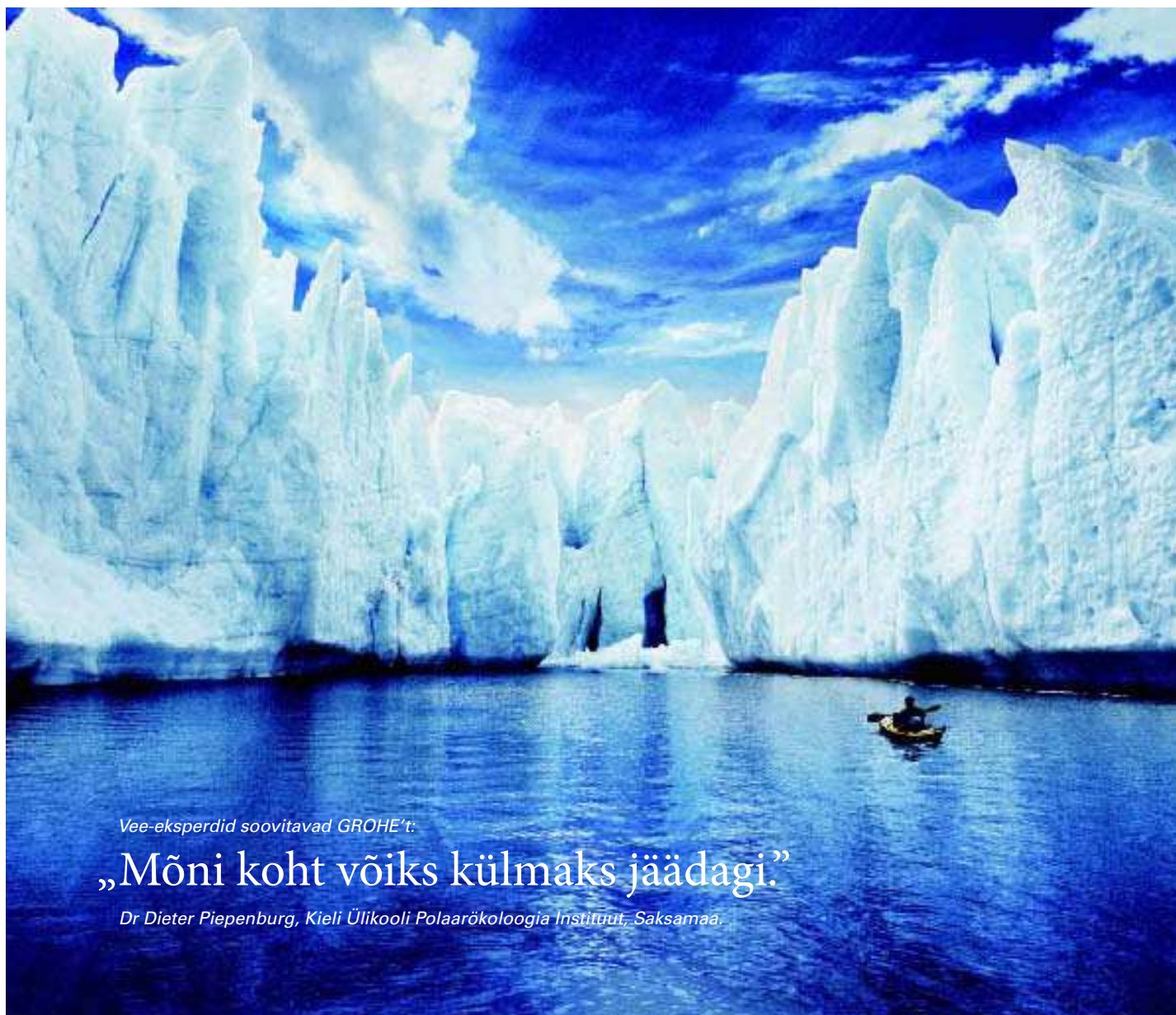
Oluline on valida enda kõrvale õiged inimesed, igaühel on oma roll. Kõike ei pea ise ära tegema. Rännakul kogesin erinevates situatsioonides, kuidas inimesed käitusid, kuidas nad teekonna jooksul muutusid. Mis toimus, kui oli väga raske, kuidas tulid murdepunktid ja kuidas inimesed neist üle said. Sama tuleks töö juures tähele panna – kuidas inimesed raske situatsioonis käituvad.

Hindasin väga neid, kes ütlesid, et nad enam ei jõua ja sõidavad natuke edasi autoga. Juhina pead vaatama oma meeskonda, jälgima, kes võib läbi põleda. Varem ma sellele niimoodi ei mõtelnud. Seal tuli see nii ehedalt välja. See oli väga hea õppetund.

Aktsepteerimine. Kogesin omal nahal teravalt, kui oluline on aktsepteerida erinevaid inimesi, situatsioone, olukordi. Ei ole vaja alati kõiki inimesi mõista ja tahta, et nad oleksid sinu moodi. Mõned inimesed lihtsalt on teistmoodi. On asju, mida sa ei saa muuta. Tuleb ette situatsioone, kus sa ei saa midagi teha, sinust ei sõltu midagi. Siis tuleb asju aktsepteerida ja mitte tekitada endas stressi. Näiteks suhted omanikega – vahel tuleb aktsepteerida, et neil on oma arvamus ja seda pole mõtet üritada muuta. Õppisin paremini eristama asju, mida saad muuta, nendest, mida ei saa.

Mall Bakler koos kaasaränduriga ühe järjekordse ööbimispaiga trepil.

Vee-ekspertid soovitavad GROHE't:

„Mõni koht võiks külmaks jäädagi.”

Dr Dieter Piepenburg, Kieli Ülikooli Polaarökoloogia Instituut, Saksamaa.

uus

Uus Grotherm 3000 koos GROHE CoolTouch®-iga.

GROHE CoolTouch®-iga ei ole näppude kõrvetamist karta. Termostaadis on uuenduslik veejahutussüsteem, mis ei lase segisti pealispinnal liiga tuliseks minna. Lihtsalt naudi ülimat mugavust.

www.grohe.com

GROHE
~~~~~

ENJOY WATER®